RISICOPROFIEL 2022

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

Het risicoprofiel brengt de zorgorganisaties in regio Utrecht in beeld, geeft een overzicht van de huidige stand van zaken omtrent antibioticaresistentie, en beschrijft risicofactoren in de verschillende sectoren. De informatie is afkomstig uit nationale bronnen, regionale rapportages en observaties van professionals uit het veld. Kijk op abrzorgnetwerkutrecht.nl/risicoprofiel voor meer informatie.

Demografie

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

26

Gemeenten

1.361.153

Inwoners

17,6%

65-plussers

De provincie Utrecht heeft een lager percentage inwoners van 65 jaar of ouder in vergelijking met Nederland (19,9%), Net als in de rest van Nederland, zal in provincie Utrecht het aandeel ouderen de komende jaren stijgen, tot bijna **25% 65-plussers in 2040**.

Lees meer in het **deelrapport** '**De inwoners**' op onze website

Zorgkaart

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

- **Apotheken** (ca 375)
- **Gehandicaptenzorg** organisaties (16 lid van de vereniging gehandicaptenzorg Utrecht)
- **GGD** (1)
- **Huisartsen** (ca 368)
- **Medisch microbiologische laboratoria** (5)
- **Langdurige ouderenzorg** organisaties (75 waarvan 40 verpleeghuiszorg organisaties en 35 woonzorgcentra-organisaties)
- **RAVU** (1)
- **Revalidatiecentra** (3)
- **Tandartsen** (ca 833)
- **Thuiszorgorganisaties** (27 organisaties die lid zijn van Zorgthuisnl)
- **Zelfstandige behandelcentra** (46)
- **Ziekenhuizen** (4)

Lees meer in het **deelrapport** '**Zorgkaart**' op onze website

Belangrijke partners in de bestrijding van antibioticaresistentie

Regio Utrecht kent een groot aantal zorgaanbieders en actoren die een rol spelen bij het voorkomen en verspreiden van antibioticaresistentie. Hiernaast zijn de belangrijkste weergegeven. Opvallend is het aantal gespecialiseerde klinieken dat in het midden van het land een vestiging heeft (GHOR).

Samen sterk tegen antibioticaresistentie!

Zorginfecties

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

7,1%

Prevalentie zorginfecties in ziekenhuizen in Nederland

Aan de daling van het aantal zorginfecties tot 2019 lijkt een eind gekomen. In 2020 is de prevalentie van zorginfecties in Nederlandse ziekenhuizen 7,1%. De meest voorkomende zorginfecties in ziekenhuizen zijn postoperatieve wondinfecties en infecties van de onderste luchtwegen.

3,0%

Prevalentie zorginfecties in verpleeghuizen in Nederland

In 2015-2019 was de gemiddelde prevalentie van cliënten met een of meer zorginfecties in verpleeghuizen in Nederland 3,0%. Urineweginfecties en huidinfecties komen het meest voor.

Er zijn geen regionale cijfers beschikbaar, door lage deelname aan surveillance in de regio.

Lees meer in het **deelrapport 'Zorginfecties'** op onze website

Wat zijn zorginfecties?

Zorginfecties zijn infecties die ontstaan tijdens of in aansluiting op het verblijf of behandeling in een zorginstelling (ziekenhuis, verpleeghuis, zelfstandig behandelcentrum).

Surveillance

De landelijke surveillance systemen PREZIES (PREventie van ZIEkenhuisinfecties door Surveillance) en SNIV (Het Surveillance Netwerk Infectieziekten Verpleeghuizen) houden bij hoe vaak zorginfecties voorkomen.

Antibioticagebruik

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

Utrecht
17,42%

Nederland
19,70%

Percentage gebruikers antibiotica in 2019
Per provincie, gestandaardiseerd naar leeftijd en geslacht (CBS Statline)

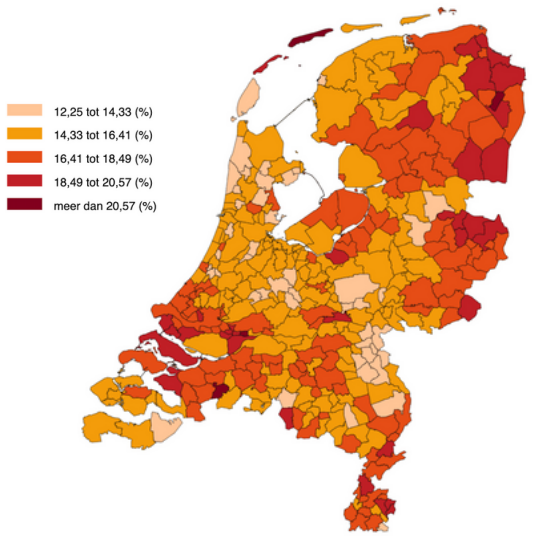

Percentage gebruikers antibiotica in 2020 voor systemisch gebruik
Per gemeente, gestandaardiseerd naar leeftijd en geslacht (CBS Statline). Uitgedrukt in percentages van de totale bevolking binnen de gemeentes die in 2020 ingeschreven staan in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens.

Hoeveel mensen gebruiken antibiotica in regio Utrecht?

Het gemiddelde antibioticagebruik is in regio Utrecht **lager** (17,42%) dan in Nederland (19,70%).

Aan vrouwen wordt meer antibiotica verstrekt dan aan mannen

In regio Utrecht werd in 2019 aan **20,87%** van de vrouwelijke inwoners antibiotica verstrekt en aan **13,94%** van de mannelijke inwoners.

Lees meer in het **deelrapport** '**Antibioticagebruik**' op onze website

Antibioticaresistentie

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

BRMO-uitbraken

In Nederland worden er weinig BRMO-uitbraken gemeld aan het meldpunt SO-ZI/AMR. Ziekenhuizen en andere zorginstellingen melden uitbraken van antibioticaresistente micro-organismen die een potentieel gevaar zijn voor de volksgezondheid. Voor regio Utrecht gaat het om enkele meldingen per jaar.

Antibioticaresistentie in regio Utrecht

Resistentiegegevens worden verzameld in het Infectieziekten Surveillance Informatie Systeem - Antibiotica Resistentie (ISIS-AR). De volledige rapportage voor regio Utrecht is terug te lezen op onze website. De resistentiepercentages zijn over het algemeen weinig verschillend van de gemiddelden in Nederland. De afwijkingen worden benoemd in het deelrapport wat op onze website staat.

Lees meer in het **deelrapport** '**ABR & BRMO**' op onze website

Wat is antibioticaresistentie?

Bij antibioticaresistentie zijn bacteriën ongevoelig voor antibiotica geworden. Bacteriën die resistent zijn voor de meeste antibiotica heten bijzonder resistente micro-organismen (**BRMO**).
Een van de bekendste BRMO is de multiresistente Staphylo-coccus aureus (**MRSA**). Andere voorbeelden zijn ESBL-dragende bacteriën, **VRE** en **CPE**.

Risico's per sector

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

Huisartsenzorg

- Gebrek aan basiskennis over BRMO en de daaraan gekoppelde maatregelen en richtlijnen
- Gebrek aan kennis bij huisartsen en assistenten t.a.v. juist gebruik antibiotica
- Slechte toegankelijkheid kennis over antibiotica en antibioticaresistentie
- Gebrek aan kennis over infectiepreventie en mogelijkheden om deze kennis toe te passen
- Veranderingen van beleid of richtlijnen komen niet goed aan bij gevestigde huisartsen
- Onduidelijke taakschikking
- Onvoldoende informatieverstrekking over BRMO aan o.a. hospice, thuiszorg, verpleeghuizen vanuit huisartsen
- Onjuiste registratie allergieën antibiotica

Lees meer in het **deelrapport** '**Risico-inventarisatie netwerkpartners**' op onze website

Risico's per sector

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

Langdurige ouderenzorg

- Kleinschalige particuliere woonzorgorganisaties zijn niet goed in beeld
- Onduidelijke regie binnen locaties met verschillende woon-zorg vormen
- Tekort aan personeel
- Geen structurele registratie zorginfecties en BRMO
- Onvoldoende budget voor persoonlijke beschermingsmiddelen
- Te weinig capaciteit bij uitbraken
- Voorschrijven antibiotica gebeurt op basis van richtlijnen, maar zou wel geëvalueerd moeten worden via jaarlijks FTO
- Er zijn geen antibiotic stewardshipteams in verpleeghuizen
- Uitrollen verbeteringen in infectiepreventie is lastig
- Communicatie met alle betrokken partijen is lastig

Lees meer in het **deelrapport** '**Risico-inventarisatie netwerkpartners**' op onze website

Risico's per sector

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

Ziekenhuiszorg

- Er is een tekort aan zorgpersoneel
- Informatievoorziening naar patiënt en ketenpartner is niet eenduidig
- Er is onvoldoende zicht op het vóórkomen van antibioticaresistentie in de langdurige ouderenzorg (en wel intensieve uitwisseling van patiënten)
- Geen doorstroom naar verpleeg- en verzorgingshuizen

Medisch microbiologische laboratoria

- Gepaste en gerichte diagnostiek komt mogelijk in het gedrang door komst van het eerste commercieel medisch microbiologisch laboratorium in Utrecht
- Gebrek aan inzicht in hoeveel diagnostiek buiten regio Utrecht wordt uitgevoerd
- Communicatie tussen laboratoria wordt o.a. bemoeilijkt door gebruik verschillende informatiesystemen en regelgeving op het gebied van privacy.

Lees meer in het **deelrapport** '**Risico-inventarisatie netwerkpartners**' op onze website

Risico's per sector

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

Thuiszorg

- Gebrek aan overzicht van thuiszorgaanbieders
- Communicatie met alle zorgaanbieders is lastig door grote diversiteit aan organisatievormen en ontbreken van een overkoepelende keten
- Ontbreken van speciaal opgeleide medewerkers of HIP-team
- Geen terugkerende overleggen over hygiëne
- De zorgoverdracht schiet te kort
- De geleverde zorg wordt intensiever en de druk hoger
- Protocollen specifiek voor de thuiszorg ontbreken
- Opslag van materiaal in de wijkverpleging vaak niet volgens hygiënerichtlijnen
- Retour medicatie niet altijd op orde
- Scholing over antibiotica mist

Lees meer in het **deelrapport** '**Risico-inventarisatie netwerkpartners**' op onze website

Risico's per sector

Regionaal Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Utrecht

Gehandicaptenzorg

- Hoofdpunten die uit de risico-inventarisatie van VWS naar voren zijn gekomen zijn o.a.:
  - Zeer diverse doelgroep
  - Veel beweging van cliënten tussen locaties, zoals dagbesteding
  - Veel medewerkers hebben geen medische achtergrond
  - De sector is nog onvoldoende aangesloten bij de communicatie vanuit ziekenhuizen en medische microbiologische laboratoria

Overige risico's

- Landelijk tekort aan deskundigen infectiepreventie
- Onduidelijke status transmurale werkafspraken
- Onterechte labeling antibiotica allergie

Lees meer in het **deelrapport** '**Risico-inventarisatie netwerkpartners**' op onze website